

491
La *feixa*
(ALDC, IV, 749. La *feixa*)

Els mots més usats per al concepte ‘peça de terra de conreu plana, limitada per marges’ són *feixa*, que predomina en cat. or., *bancal*, força estès en cat. occ., *marge*, d’àrea mall., i *parada*, del tarragoní. *Feixa* deriva del llat. FASCIA ‘bena, faixa; sostenedor de pit’ que, per metàfora, va prendre el sentit topogràfic; la seva primera evolució va ser *faixa* 102, 111, 115, 118, 135, 141 (cf. arag. *faxa*, *faja*) (der. *enfaixonat* 106), però per atracció de *feix* (< FASCE) va canviar el vocalisme en *feixa* (der. *feixeta* 44, *feixó* 44, 55, *faixó* 108). *Marge* prové del llat. MARGINE ‘vora’ pel marge que tancava la peça de terra. *Bancal* (var. *mancal* 185, per equivalència acústica B = M, der. dim. *bancaló* 174, compost *bancal escalonat* 163) és un der. de *banc* (< germ. BANK), amb el significat pres per metàfora de ‘banc llarg’ (s. XII); l’alg. *banc* 85 podria ser un manlleu a l’it. *Parada* (var. *parat* 81, 82; dim. *paradó* 117, 121) és un der. de *parar*, del llat. PARARE ‘preparar, disposar’ → ‘detenir’: de ‘paret, massa de terra, brossa o pedres per a aturar l’aigua’, *parada*, a través de metonímia, ha esdevingut sinònim de ‘feixa’. Els altres significants deuen la seva motivació al concepte de:

- 1) ‘terreny en esgraons’: *camp escalonat* 163, *escala de camps* 166, 171, *escalera* 151, *escalador* 48, *camp arribellat* 159, *terreno quebrat* 138; 2) ‘terreny en declivi’: *camp*

roster 39, der. de *rost* ‘que fa pendent’; *llastrà* ‘camp estret en el pendís d’una muntanya’ 162 (← ‘pedra plana; llenca de terra’); *foia* ‘feixes al coster’ 182 (< *FOVEA* ‘clot’); **3**) ‘terra artigada’: *xermada* 58, der. de *eixermar* ‘treure esbarzers, mates, etc.’, format sobre *erm*; *artiga* 16, 50, d’origen preromà; *rota* 139, 144, de (*TERRA*) *RÜPTA* ‘terra artigada’; **4**) ‘camp, peça de terra’: *camp* 27, 97, 159, 168, *camp estret* 38, *campo* 87, 94 (← cast.), *terra* 89, *terra d’aspre* 42 (*aspre* ‘paratge rocallós’), *tros* 40, 100, 102, 116, 118, 154; *parcel·la* 159, *taula* 175 (der. *tauló* 161, *taulell* 140); *prau* ‘prat’ 87, 94 (← arag.); *sort* 110 (var. *assort* 143), del llat. *SÖRTE* ‘capital’ i d’aquí ‘terra (en què s’ha invertit el capital)’, més que de repartiment de terres a la sort (*DECat*); *vela* ‘tros de terra llarguer’ 70-72, 80, potser metàfora marina; *era* ‘espai de terra’ 109; *tornall* 165 ← ‘extrem del camp que queda sense llaurar’; **5**) ‘terra plana’: *plana* 131 (der. *planet* 119, *planet* 119); **6**) ‘prominència’: *cavallar* 110, der. de *cavall* ← ‘crestà de terra’ ← ‘crestall entre dos solcs’; *galaio* 182, com en *murcia* ← ‘prominència de roca pelada’; *tenassa* ‘elevació de terra no conreada’ 75 ← potser ‘sòls durs, compactes’ < (*SOLA*) *TENACIA* o ‘herbeis aferrats’ ← (*GRAMINA*) *TENACIA*; *cingle* 123, *solana* 84; **7**) ‘depressió’: *solcador* 152 ← ‘llaurada’, *vaku* 85 < potser sard *bakku* ‘vall’; **8**) ‘propietat rústica’:

heretat 153 (< llat. HEREDITATE), *finca* 157 (← cast.);

9) ‘paret formant graó sobre la qual es recolza un terreny en pendent’: *riba* 110, *marjada* 74-77.

Són mots normatius *feixa*, *bancal*, *marge* “vora, especialment d'un terreny que forma graó”, *sort* “tros de terra petit”, *era* “espai petit de terra”, des del *DG1*, 1932.

